

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Eade[m] d[omi]nicam post meridie[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

ber: mutus loquitur: possessus a demonio liberatur. Quod & tunc quidem carnalis factus est: sicut spiritus in pueris fidelibus ut ex pulso demonio lumine fidei ipsam accipiant: deinde in laudem dei tacetia plus ora laxentur. Spūaliter autē q̄ in p̄cto est demoniū habz et cec? & mut? est. Aug. Ille t̄m vi// det q̄ seit deū sibi: q̄ timet et diligit. Qui arorat & psallit & nō facit q̄ laudat: ille cor pore loquitur: aia s̄o tacet. **S**cđm est populoꝝ reuerētia: qz exinde admirate sunt turber: diuinā veritate in ch̄io videntes: & dicit: vt h̄i **Barth. xij.** Nunq̄d hic ē filius Dauid. i. de semine ei? nobis p̄missus: q̄si di: Ipse est. Spūaliter demoniū enī in p̄tione: mut? loquitur in p̄fessioe: & admiranatur turbe in satisfactioe: q̄n. s. vidēt eū h̄i opari qui nō solebat nisi malū facere. Exinde autē q̄dā puertunt. Alij at̄ apli? puertunt opus dei in derisum verētes: qz vt habet **Proverb. xij.** Derestant stulti eos qui in recta sunt via. **T**ertius est phariseoꝝ blasphemia. eū d̄r: Quidā autē sez pharisei: vt h̄i **Barth. xij. s.** litterati & maiores inuidia pleni dixerūt in corde et cogitatione. Quia vt dicit **Chrys.** Dum eoz suspitio esset irrōnabilis metu multitudine nō audebāt eā diuulgare. **D**ixert̄ inq̄ In beelzebub p̄ncipe demonioꝝ eij// cit demonia & c. q. d. habet p̄ncipē demonioꝝ familiarē cui alij demones obediūt: et sic blasphemabat in sp̄m sanctū ei? opa diaboli attribuētis: Quia em̄ sanctū negare nō poterāt: ideo modū faciēdi peruerrebāt dicētes virtute demonis factuz esse. **A**pparet autē in iudeis tria derestabilia vicia. **C**auete ne sitis eoz imitatores. **P**rimū est inuidia q̄ puertit iudiciū et interpretat in partē deteriorē. **Chrys.** Inuidus nō querit q̄ dicat: s; vt dicat. **A**u// dite detractores: p̄meliositer susurratores. **S**cđm est sua incredulitas & malicia p̄pter quē q̄rebant signa de celo. glo. fortassis q̄rebāt descēsum ignis de celo. sicut factū est tpe helie: aut descēsum manne sicut tpe moysi: aut stationē solis sicut tpe ioh̄e. **Chrys.** Eū multa signa vidissent acsi nō vidissent ita signa q̄rebāt: nullum em̄ aspectu spūali viderāt. Sic et multi increduli septuris et p̄dicatiōib; nūc signa q̄ runt: cū in fin **Breg.** nō sit tps miraculoꝝ:

sed opeꝝ. **E**t q̄dam dicere solēt: Si q̄dā ex mortuis redirēt: crederem?. Quib; d̄ dicendū est qd̄ habet **Lu. xvj.** Si moysen et p̄phas nō audiūt: neq; si q̄s ex mortuis resurrexerit: credēt. **T**ertū est blasphemia qd̄ est p̄ctū horribile. glo. sup illo **ps̄bo** **Esai. xvij.** Ad pplm̄ terribile & c. **D**e p̄ctm̄ blasphemis p̄patū leu? est: d̄ diuersis aut modis: vide vbi de **Blasphemia.** **O**p̄ctm̄ sup oīa ire dei puocatiū: certe p̄pter hec venit ira dei in filios diffidēte. vt in epla **Exemplū** de punitōe p̄ angelū facta de exercitu sennacherib. **Esai. xxxv. vij. & liij. Re. xij.** vide. **I**re refert **Uincē.** in spe. mo. li. ij. p̄te. v. **E**ū miles quidā i ludoo aleaz p̄ octos dei iuraret: subito ei? oculi in alea ceciderūt. **I**re ibidē: q̄ in dioce si remēsi cū miles quidā luderet ad taxillos & deū enormit̄ blasphemaret: subito cecidit corā oibus & p̄ totū diē se d̄scerpēs & se ad terrā allidēs & spumās: aiam miserā sic euomuit. **I**re narrat ibidē: q̄ cū qdā q̄drigarius de parisi? iret ad sc̄m dionysii suū multas p̄sonas h̄is in q̄driga: cū sibi aliq̄d aduersi accideret et turpit̄ deū blasphemaret: subito fulgur de celo corruēs et eū p̄forās occidit: eq̄s p̄oīs zalijs reb; illesis. **I**re ibidē. **E**ū quidā blasphemariz nomē brē h̄gimis: man? ei? sinistra distorta est: & cū p̄pter hoc amplius blasphemaret: dextera ei? p̄sillis facta est: & cū p̄ dolorib; desperet plus & pl? blasphemans in alijs mēbris pl? et pl? p̄cussus est. **E**ū autē p̄ ventrē ei? iuraret: v̄tre ei? inflato subito crepuit medi?. **I**re **Breg.** in dialog. de puero q̄nquenni blasphemio q̄ inter man? in p̄zis: sublat? est a demone.

Tertū articul?. **S**tudeatis & vos ad cenciēdū a vobis demonia: alr nō potestis ch̄m & eius gr̄am recipere. **N**az vt dicit. **ff. de iurisdicōe oim iudiciū. le. Si p̄ errore.** **C**ōtraria se nō possunt p̄pati in eodem subiecto. **P**one exemplū vt videbis. **E**t de **ps̄. dil. j.** **E**cclēsia p̄secrāda nō ē q̄ diu infidelis vel pagan? iacet in ea. **P**one casum et appilica: notādo illd. **ij. Coz. vj.** **Q**ue participatio iusticie cū iniquitate: aut que foederas lucis ad tenebras: aut que uentio ch̄i ad belial.

Eadē d̄nica post meridiē. 12

Ecce ascen

Et Eratis aliquando tenebre: nunc autem lux in domino... Eratis aliquando tenebre: nunc autem lux in domino... Eratis aliquando tenebre: nunc autem lux in domino...

Salutatio. Primus articulus. An ad iustificationem sit necessaria contritio... Secundus articulus. In precedenti... Quod facit tripliciter... Primus: per contritionis vivacitatem... Secundus: per penitentiam puritatem... Tertius: per simplicium devotiois puritatem...

Silvicia aliter extrahi nequit: cor ipsum cum illis euellendum erit... Eratis aliquando tenebre: nunc autem lux in domino... Eratis aliquando tenebre: nunc autem lux in domino...

et diabolus ingreditur. **I**te regnū in se dūi
sim: est quibet cogitatio discordia carēs: in
qua sunt duo aut tres aut plures sathane
quoz quibz nitiā partē suā ampliāre: q̄s p̄t
ad se trahendo vt possit alteri p̄ualere: z
ralis cōgregatio durare nō pōt. Sed hec
vix inuenit q̄ tanta habeant discordiā i bo
no sicut demōes in malo: cū em̄ sunt q̄si i
finito: oēs in malū discordāt. Scda rō ponit
tur ibi. Si ego in beelzebub eijcio demoni
monia zc. q. di. Eiusdē prātis ē eieccio de
monū p me z p filios vestros: sed illi fm̄
vos nō eijciūt demonia in p̄ncipe zc. **G** nec
ego. Filij aut̄ eoz dicunt exorciste s̄z Be/
dam et Rabanū: vel apli fm̄ Hierony. z
Aug^o. iā ipsi iudices vestri erūt vos cō/
demnātes de mendacio. Et deinde offi
salfitate ostendit veritatē di. Porro si i vi
gito dei. i. in virtute dei siue in sp̄: qui a
patre et filio pcedit sicut digit^a a brachio
et manu: eijcio demonia profecto venit in
vos regnū dei. i. snia diuini iudicij. Aug^o.
Regnū dei est prās iudiciaria q̄ dānant
impj z a fidelibz secernunt. Et p̄ p̄firma/
tiōe ratiōnis pbat ch̄s q̄ ipse nō est mīni
ster diaboli: qz minister nō est potētiōr au
ctore: ch̄s aut̄ est potētiōr diabolo. **Q**d
pbat qz nō potest quisq̄ intrare in atriu
fortis custodiētis z eius bona diripe nisi
tanq̄ fortior alligauerit fortē zc. Diabo/
lus q̄ppe fortis est. Job. xij. Non est prās
sup̄ terrā que ei p̄petur. Arma eius sunt
astutia et doli. Atriu eius est mūdus: va/
sa et spolia: homies obfessi vel decepti. q̄
custodiētē omnia erūt in pace. quia nemo
sibi resistebat: sed fortior eo. i. ch̄s sup̄ue/
niens arma eius auferet p̄pescendoz astu
tias detegendo: vasa eripit z spolia distri
buit: fm̄ Bedā: in regno ecclie tā militāz
q̄ triūphātis: in diuersis dignitatibz ordi
nauit: Juxta p̄dicta notate qm̄ nō debē
esse securi: quia aduersari^o noster fortis ē
Nec tñ despare debem^{us} quia p̄nceps no/
ster fortior est. **L**hyf. Nō debet hostē ti/
mere fortē qui p̄ncipē habz fortiorē. Sed
vigilem^{us} vt in fiducia p̄ncipis nostri for/
tioris vincam^{us} aduersariū nostrz. Nam si
p̄ndim^{us} p̄tra eū: fortiores eo sum^{us}. Si
negligim^{us} ille fortior inuenit. Fortē enim
diabolū nostra negligētia facit: nō illius
potētia. **B**rego. Diabol^{us} cū ei resistit: de/
bilis est vt formica: cū aut̄ eius suggestio
recipit: fortis est vt leo. **T**ertia rō ponit
ibi. Qui nō est mecū neqz mecum cōgre/
gar: nō ē mecū vt demones eijciat: s̄z ma
gis q̄ mea sunt spargere curat. **T**ertio
ostendit suā sapientiā p̄nunciatiōis vs/
ritatem quia d̄nūciat eos a demone am
plus possidendos p̄pter suā ingratitudi
nem z contemptū doctrine euāgelice: cuz
di. Cū immūdus spūs zc. vbi ostēdit eos
similes homi Primo a demone possessio
et postmodū liberato: et itez p̄pter suam
negligētiā plenus obfesso. **U**nde ait **L**a
immūdus spiritus exierit ab homine. i. a
p̄lo iudaico vadit p̄ loca iaquosa. i. p̄ loca
gentiliū: humore gr̄e z virore s̄dei caren
tia querēs in eo requiē. i. p̄petuaz mansio
nem z nō inueniēs: quia adueniētē ch̄s:
inde eiectus est di. Reuertar in domū me
am vnde exiui. i. ad pplm̄ iudaicū. Et cuz
vi. e. va. ab opibus bonis scopis munda/
tam fm̄ apparentiā. Quia p̄pls iudaicus
habebat quādam exteriorē mundiciā. **S**i
cut em̄ scopa nō tollit tenaces sordes: sed
tñ sup̄ficiales: ita ipsi illud qd̄ deforis est
mundabāt: sed intus sordes remanebant
Quia sacrificia quidē exteriora faciebant
ordinata in lege: sed interi^o animū nō pur
gabant: sicut etiā nūc faciūt qui p̄fitentur:
remanētē p̄posito peccandi: **D**inatā p̄ bo
ni assimilatiōe: tunc vadit et assumit se/
p̄tem spiritus alios secū: p̄ quos intelligit
vniuersitas demonū z vicioz: neq̄ores se:
vel p̄pter numez. p̄pter conatū: vel p̄pter
effectum. Et ingressi habitāt ibi: et ita oīa
cumulantur in eis. Et sunt nouissima ho/
minis illius peiora **P**oribus. Et vt osten
dat q̄ similitudo p̄dicta intelligit de po/
pulo iudaico: subdit domin^{us} **B**arth. **S**i.
Sic erit generatiōi hūc pessime: mala fu
it em̄ in deserto quādo vitulū adorauit: z
cōtra dominū murmurauit: peior in terra
p̄missionis ante ch̄i aduentū quādo
filios et filias demonibz imolauit: sed pes
sima post ch̄i aduentū quādo eū crucifi/
xit. Similiter timendū est hodie ecclie
ne olim ab ea expulsus diabol^{us} inueniat
eam vacatē a bonis ornata exteri^o. Quia
multi plus ad corpales ecclie cultū q̄ ad
spirituale laborāt. q̄dā altaria ornāt mul
tipliciter: sed de electione ministroz paz

Feria. II. post Oculi

curant. **C**ontrario fiebat in ecclesia pri-
mitiua. Sed heu vt dicit Hiero. *Lū ecclē-*
clesia diuinitis creuit: tūc virtutibz minor ē
facta. Moraliter expōi pōt similitudo illa d
homie q post grām penitētie reciduauit.
Et **E**ryf. Nō solū ad iudeos: sed etiā ad
nos dicta esse intelligam. **S**i a poribz eru-
ti mal' rursus ab eis dē possideamur. **I**dez
Eteni pharao si in pīnā plaga erudit' fu-
isset nō vtiqz accepisset expiētiā posteri-
orum. Nō vtiqz cū suo exercitu postea sū-
mersus fuisset: Sed nō mare rubz iā p/
transire nūc est: sed pelagus ignis. **I**ō ro-
go vt p̄pungāf gebenne sermonē audien-
tes. **T**ertio oñdit suā sapiam p simpli-
cis demōstratiōis puritate: quā vtz ostē-
dit in muliere q dī fuisse sancta **B**arcel-
la ancilla brē marthe q extollens vocez in
chri laudez vocē dedit. **B**eatus venter q
te portauit zc. **L**u. xj. **V**ide deuotionē e'
et p̄fidentiam: nō silenter loquit: sed alte
chri p̄boz accensa suauitate. **B**eda. **E**t
nos igif extollam' vocē cū ecclia catholi-
ca cuius typū hec mulier gessit. **E**xtolla-
mus et mentē in medio turbaz: dicamus/
q saluatori: **B**eatus vēter q te portauit:
et vbera q sugasti. **E**t domin' p̄firmādo
verba mulieris: **D**ulicri dicit: **Q**uinimo:
beati qui audiūt verbū dei z custodiunt
illud. q. di. **J**uxta tuaz sententiā beatus q/
dez est eius venter qui me portauit: z la-
ctauit: sed magis quia verbū dei audiuit:
audiendo credidit: z credendo custodiuit
August. **B**eator fuit **B**aria p̄fitendo
fidem chrisi: et feliciter cōceperit deū men-
te p̄ fidem: q̄ corpore p̄ carnis assumptio-
nem. **I**deo nō tm̄ illi beata q̄nimo etiam
illi beati qui audiunt verbū dei zc. **S**ed
heu heu rara est et tenuis multoz deuo-
tio: audiendo verbū: multozqz solliciti' ad
p̄ba vana attendūt. **E**xēplū in vitaspa-
trum. **S**ener quidā rogauit deū ne dor-
mītare aliquādo cum spiritalituz sermo
fieret: **S**i autē detractiōis verba aut odij
causa verba essent: statim corrueret in so-
mnuz ne huiusmodi venenū eius aures ac-
ciperent. **H**ic dicebat diabolū studiosum
esse vt homies moueret ad verba ociosa:
impugnatorē autē totius doctrine spiri-
tualis: **H**oc autē vtebat exemplo: **L**oqz

quente me aliquādo de vtilitate salutarī
ad quosdā fratres: tāprofundo somno oc-
cupati sunt vt nec oculos aperire possent.
Ego autē ostendere volēs diabolicū esse.
ociosa verba introduxi: ad quod quidaz
gaudentes: statim sunt a somno excitati.
Ego autē ingemiscens dixi: vsqz nūc de ce-
lestibus loq̄bar et omnes dormiebatis: q̄n-
do autē sermo ociosus inuentus est: om-
nes audire cepistis. **P**ropter quod rogo
fratres cognoscētes malignitatē diaboli:
attēdite vobis metipsis cauētes a sōno q̄n-
do aliquid spirituale auditis aut facitis.
Sed sicut dicit **P**etrus. j. **P**e. vl. **S**obri-
estote et vigilate.

Tertius articulus. **A**udistis zc. **Q**uete
ne sitis iudeis similes de quibz
sunt illi de quo dicit: **S**unt nouissima ho-
mīnū peiora poribus. **S**ed forte p̄sumi-
tis q̄ deus nō punit: quia iam diu distul-
lit. **A**udite quid lex dicit. **L**. de p̄cibus im-
peratori offerēdis. l. quoties. **Q**uod distul-
fertur: nō aufertur. **Q**uāuis q̄ deus non
statim punit peccata: nō tamē remane-
bunt impunita. vt habet de penitē. dist. j.
Dedicina. § primo. **N**am est rex diu dis-
tulerit punire proditorē: horās eum per-
nicios vt se corrigat z ad regē veniat gra-
tiam accepturus: z ille semp in malicia p̄-
seuerat: et ad regē vēire p̄tendit: nōne eadē
puniendus est: et tanto grauius q̄nto diu-
tius expectatus est et ammonit'. **E**pone
et applica **N**otando illud **B**rego. **G**raui-
illos damnat: quos hic diu lōgānimitē
portat.

Feria. ij. post. iij. dñicam. xl.

Ecce ascendi
mus zc. **L**auare et mūdabē-
ris. iij. **R**egū. v. **H**oc illi dī-
citur qui ascendere cupit hierosolimam.
Sunt autē tria **N**otanda in epistola: quo-
rum cōsideratio inducere debet peccato-
rem ad se diligenter lauandū per peniten-
tiam. **P**rimū est morbi condicio horri-
bilis: quia **N**aan lep̄osus erat: signās
peccatorē. **E**zechielis. xvj. **A**bominabi-